РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

…ий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 17-го ЛИПНЯ 1919. Ч. 84. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. THURSDAY, JULY 17, 1919. No. 84.

СОЮЗНІ ДЕРЖАВИ ВІДМОВИЛИ УКРАЇНІ ПОМОЧИ.

УКРАЇНА БУДЕ СВОБІДНА, ХОЧБИ ТРЕБА БОРОТИ СЯ ЧЕРЕЗ 20 ЛІТ, --- ЗАЯВИВ УКРАЇНСЬКИЙ ПРЕМІЄР.

РУМУНІЯ ШУКАЄ ЗНОВА ЗБЛИЖЕНЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ПЕТЛЮРИ.

Погроми Жидів і зьвірські насильства Ляхів в Коломиї.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 16, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНЦЯМ НЕ НАДІЯТИ СЯ ПОМОЧИ ВІД АЛІЯНТІВ.

Українці мусять здобути собі свободу, хочби боротьба мала тривати й двайцять літ.

ВІДЕНЬ, 12. липня. — Українці ніколи не піддадуть ся Полякам, які напали на їх землі, як се звучить заява Володимира Темницького, премієра українського правительства Петлюри.

Український премієр заявив також, що Україна не приступить до федерації з Росією.

„Доля України, занятої Москалями, Німцями, Румунами, Поляками і большевиками, є гірша ніж Бельгії“, говорить премієр у своїй заяві. „Ми мусимо бороти ся також з пошестями, але ми здобудемо собі свободу, хочби боротьба мала тривати й двайцять літ.

„Ґен. Петлюра просив аліянтів останної зими, щоби вони доставили Україні амуніцію до боротьби з большевиками, але вони сьому відмовили. Натомісць аліянти дали поміч Полякам і польську армію Галєра перевезено через Німеччину до Польщі. В армії ґен. Галєра находить ся чимало жовнірів в „какі“ (американських мундурах), які називають себе Американцями і помагають Полякам палити наші села і убивати наших цивільних людий, як се на примір мало місце в Черчи (рогатинський повіт), на схід від Львова. Поляки замикають українські школи і церкви та палять книжки, друковані в українській мові.

„Ми не повернемо до давної Росії навіть тоді, коли би большевизм здавлено. Нам піддавано гадку, щоби ми получили ся з адміралом Колчаком, але він лише тепер лагіднійше говорить, як довго він є слабий. Коли би однак він прийшов до сили, буде без сумніву старати ся змусити нас силою до федерації з Росією. Вже раз були ми у федерації з Росією і вона нас знищила. Ми утворили тепер союз з другими народами Росії в ціли спільного обезпеченя собі свободи. Я не думаю, що вільні народи західного сьвіта пішлють війска, щоби здавити тих, котрі бажають свободи“.

Українці втратили надію на поміч зі сторони аліянтів, говорить ся дальше в заяві премієра, з хвилею, коли українські представники в Парижи повідомили правительство Петлюри про заяву секретаря Ленсінґа, який сказав, що Злучені Держави не можуть дати помочи новим державам Росії.

РУМУНІЯ ШУКАЄ ЗБЛИЖЕНЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Румунські війска помагають Українцям в їх боротьбі з большевиками.

БУКАРЕШТ, 14. липня. — Румунське правительство хотіло би мати на сході инших сусідів ніж російських большевиків.

Румунія робить тепер заходи, щоби дійти до порозуміня з тимчасовим правительством України. Румунія дала навіть поміч українським війскам, які борють ся проти большевиків на побережу Чорного моря.

Для Румунії було би пожадане, щоби вона на північи сусідувала з польською републикою (?), а на сході з Україною, а ніколи з большевицькою Росією або Росією Колчака, яка підносить свої домаганя щодо Бесарабії. (Сусідство Румунії з Польщею означало би загарбане Буковини Румунією, а галицької України Польщею. — Ред.).

СКЛАД НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ.

(Українське пресове бюро в Парижи).

ПАРИЖ, 30. червня. — В склад кабінету міністрів Української Народної Републики входять слідуючі:

Мартос — президент кабінету міністрів (премієр).
Мазепа — міністер внутрішних справ.
Сиротенко — тимчасовий міністер війни.
Темницький — міністер заграничних справ.
Крушельницький — міністер просьвіти.
Ковалевський — міністер рільництва.
Храмченко — міністер публичних робіт.
Левитський — міністер справедливости.
Кривецький — міністер фінансів.
Вілинський — міністер маринарки.
Безпалко — міністер праці.
Липа — міністер віроісповідань.
Лукашевич — тимчасовий міністер комунікації.
Симонів — державний контрольор.
Корчинський — державний секретар (без теки).
Лизанівський — тимчасовий міністер преси (інформованя).

З повисше наведеного складу осіб можна вносити, що сей новий український кабінет є правительством соборної України. Обсяг діланя правительства Західної України, на чолі котрого стоїть др. Ізидор Голубович, є зовсім внутрішний.

Судячи по іменах осіб, у всеукраїнськім правительстві стрічаємо імена слідуючих галицьких Українців: Тимницький, Крушельницький, Безпалко і Лизанівський.

(Одна з останних телеґрам згадує про Темницького яко українського премієра; однак покищо годі сказати, чи в складі кабінету наступили нові зміни, чи ся згадка є помилкою кореспондента, який сю вістку подав).

UKRAINIANS OF AMERICA ARE IN DEEP MOURNING; THEIR WIVES AND CHILDREN, FATHERS AND MOTHERS, AND BROTHERS AND SISTERS IN GALICIA, KHOLM, AND VOLHYNIA ARE AT THIS VERY MOMENT BEING SLAUGHTERED BY POLISH SOLDIERS WHO ARE INVADING UKRAINIAN LANDS UNDER THE ORDERS OF PREMIER PADEREWSKI. THESE INNOCENT UKRAINIANS ARE BEING MURDERED MERELY BECAUSE, IN ACCORDANCE WITH THE PRINCIPLE OF SELF-DETERMINATION PROCLAIMED BY PRESIDENT WILSON, THEY REFUSE TO SUBMIT TO THE POLISH YOKE AND INSIST UPON GOVERNING THEMSELVES ON THEIR OWN SOIL.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ПЕТЛЮРИ ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО КИЄВА.

Українці, які здобули Фастів, є віддалені всего 30 кільометрів від Києва.

БЕРНО, 27. червня. — Армія ґен. Петлюри посуваєть ся на цілім фронті успішно наперед. В напрямі Києва українські війска здобули зелізничі стациї Сквіру і Фастів та зближили ся до Києва на віддалене 30 кільометрів.

Армія ґен. Ґреґорієва, занявши Одесу, Миколаїв і Херсон, посуваєть ся здовж Дніпра у північнім напрямі, щоби получити ся з війсками ґен. Петлюри.

ВОЄННЕ ПОЛОЖЕНЄ НА УКРАЇНІ.

Загальний наступ українських армій проти большевиків.

ПАРИЖ, 30. червня. — З Камінця Подільського, тимчасового осідку українського правительства, одержано слідуючий звіт про воєнне положенє на Україні:

Наступ проти большевиків на Україні переводять з одної сторони українські правильні війска, з другої знова відокремлені революційні армії, утворені селянами в ріжних частях України.

Головну силу правильних війск творить армія ґен. Петлюри, яка на сході і північнім сході стоїть в злуці з війсками західної України. Підставою її операцій є міста: Каменець Подільський, Проскурів і Шепетівка.

Дальше на полуднє оперує армія ґен. Ґреґорієва в силі 40.000 жовнірів. Її підставою є міста: Одеса, Миколаїв і Херсон.

В околиці Києва находять ся крім того ще слідуючі поодинокі армії:

Армія Кармелюка в силі 10.000 жовнірів в околиці Василькова, Фастова, Сквіри і Таращиці (на полудневий захід від Києва).

Армія Соколовського в силі 6.000 жовнірів в околиці Овруча і Чорнобиля (на північний захід від Києва).

Армія Прота заняла майже цілу чернигівську ґубернію, з виїмкою самого міста Чернигова (на північ від Києва).

Армія Ангела в силі 12.000 жовнірів в околиці Борсни, Лубнів, Ніжина і Конотопів (на схід і північний схід від Києва).

Селянська армія Зеленого заняла Золотоношу (на полудневий схід від Києва).

Українська галицька армія бореть ся дальше проти Поляків. Коли свого часу большевицькі війска дійшли були до Збруча галицькі Українці звернули свою головну силу проти них, оставляючи на західнім фронті лише незначні відділи. Се було в часі розєму, заключеного з Поляками. З того скористали Поляки і армія Галєра розпочала наступ в Галичині.

Загалом воєнне положенє на Україні з кождим днем поправляєть ся. Всіх мущин у віці від 28 до 40 літ візвано під оруже. Головним боєвим кличем є: „До збруї проти комуністів, наїзників і рабівників“.

ПОГОЛОСКА ПРО ПЕРЕГОВОРИ ПОЛЯКІВ З РАКОВСЬКИМ.

Переговори мали відбути ся в Лодзї, а відтак в Курску.

СТОКГОЛЬМ, 25. червня. — По занятю Вильни польськими війсками на предложенє польського правительства були ведені переговори з большевиками, які відбували ся зразу в Лодзї, а опісля в Курску.

Шефом большевицької делеґації був Раковський, представником польського правительства Слонїмскі. Переговори мали на цїли довести до порозуміня, на підставі котрого большевицькі війска мали уступити на границю Польщі і звернути ся проти Колчака і української народної армії, яка загрожує Києвови.

ПОЛЯКИ УЛАДИЛИ ПОГРОМ ЖИДІВ В КОЛОМИЇ.

Дикі зьвірства польських погромщиків.

ВІДЕНЬ, 13. липня. — В краківській польській ґазеті, котру нині одержано, говорить ся, що в Коломиї, в Галичині, котра є під румунським панованем, вибухнув страшний жидівський погром.

Погром був зроблений польськими полками кінноти під командою ґенерала Желїховского. Причина того погрому була та, що будьтоби Жиди не добре приймали польського підофіцира. Румунські власти застановили сей погром.

Віденська „Морґен Цайтунґ“ пише нині, що люди, прибувші тепер з Коломиї, оповідають страшні річи про польський погром Жидів. Та часопись пише, що після того, як Румуни забрали Коломию, польський ґенерал Задек, головний командант польської четвертої дивізії, котра стояла в Чернівцях, попросив о дозвіл маширувати на Станиславів.

В неділю, 16. червня, польська ескадра появила ся в Слобідці, де находить ся рільнича школа жидівського колоніяльного товариства „Яко“, де було шіснайцять жидівських учеників. Ученики зі страху перед польськими жовнірами сховали ся в кузні.

Польські жовніри найшли їх і, коли ученики на питаня, до якої народности належать, відповіли, що до жидівської, польський офіцир казав уставити їх в один ряд і розстріляти.

Дня 17. червня всї ті жертви поховано в Коломиї. Кромі розстріляних учеників було ще шість жертв погромів в селї Раківци: чотирох братів і 27-літна дочка Маєра Бортфелда та її товаришка.

В жінки Бортфелда польські погромщики обрізали груди і так покалїчили все тїло, що страшно було дивити ся. Таксамо покалїчили вони і другі мертві тїла. Вся жидівська кольонія в Коломиї виступила в жалобі на похороні тиж Жидів.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 16, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Німеччині мають сконфіскувати на 20 міліярдів долярів приватного майна.

КОПЕНГАҐЕН, 13. липня. — Німецький міністер фінансів, Ерцберґер, предложив проєкт в справі оподаткованя приватного маєтку на 20 міліярдів долярів. Оподатковані будуть маєтки, почавши від 5.000 марок вартости, причім до 50.000 марок вартости оподаткованє буде виносити 10%. Відповідно до більшої вартости маєтку буде збільшати ся пропорціонально і висота оподаткованя. Від маєтків, яких вартість переходить 3 міліони марок, висота оподаткованя буде виносити 65%. Сплата податку буде розложена на 30 літ, почавши від 1. січня 1920 р.

167 Німців буде поставлених перед міжнародний суд.

БЕРЛІН, 14. липня. — Аліянти не будуть жадати впрост від Голяндії видачі бувшого німецького цісаря, але зажадають, щоби Німеччина зажадала від Голяндії його видачі. Аліянти, як се доносять з достовірних жерел, жадають видачі 167 осіб, між тими ріжних ґенералів, адміралів, командантів деяких кораблів і підводних лодок, а також бувших членів правительства, як канцлєра Бетмана Гольвеґа, Цімермана, міністра загр. справ і Гельферіха, заступника канцлєра.

Від Австрії жадають видачі Берхтольда і Черніна.

ВІДЕНЬ, 14. липня. — Віденські часописи доносять, що аліянти зажадали видачі бувших міністрів загр. справ, ґр. Берхтольда і ґр. Черніна. Аліянти хочуть ствердити, о скільки їх політика причинила ся до продовженя війни.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 16, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА РОЗПОЧАЛИ ПРОТИНАСТУП ПРОТИ АРМІЇ ҐЕН. ДЕНІКІНА.

Відзискали два міста, Балашів і Бобрів.

ЛОНДОН, 13. липня. — Військове бюро доносить, що большевицькі війска розпочали сильний протинаступ проти армії ґен. Денікіна в полудневій Росії. Передівсім прийшло до завзятої битви в околиці Балашова (саратівська ґуб.), Боброва (вороніжська ґуб.) і в околиці Валків (харківська ґуб.). Большевицькі війска відзискали Балашів і Бобрів та посувають ся дальше на полуднє, одержавши сильні скріпленя.

Війска ґен. Денікіна, які перейшли ріку Дніпро, зводять успішно боротьбу 40 миль на північний захід від Катеринослава.

Большевицька 5.000 армія коло Красноярска.

ТОКІО, 14. липня. — Большевицькі війска, які оперують між Омском і Іркутском, є згромаджені в околиці Красноярска, як се доносять одержані вісти. Большевики уладжують часто напади на зелізничі стациї, роблячи зусиля перетяти зелізничий шлях, який лучить Омск з Владивостоком.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 16, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Аліянти ухвалили розпочати наступ проти Угорщини.

ЛОНДОН, 14. липня. — Ґен. Франше д'Есперей, француський командант союзних війск на близкім сході, буде проводити воєнними операціями проти Белї Куна, савєтського провідника на Угорщині, як се доносить телеґрама з Парижа. Надіють ся, що війска союзників вже нині розпічнуть загальний наступ на Угорщину.

В Будапешті увязнено 3.000 галицьких Жидів.

ВІДЕНЬ, 14. липня. — На улицях Будапешту увязнено 3.000 галицьких Жидів, як се доносять одержані вісти.

Беля Кун, голова угорського савєта, відповідаючи на протест Польщі в справі увязненя Жидів, заявив:

„Є небезпека, що прийде до погромів, але ми не хочемо, щоби угорські Жиди терпіли за вчинки галицьких жидівських спекулянтів, які навістили наш край. Таксамо ми не звернемо гроший, найдених при галицьких Жидах“.

Серби рабують на Угорщині.

ЖЕНЕВА, 13. липня. — Румунське бюро в Берні доносить, що сербські війска, які заняли угорське місто Темешвар, 72 миль на північний схід від Білгорода, опорожнили тепер се місто, забираючи зі собою все, що представляє якусь вартість. Сербські війска забрали 40 льокомотив, 1.500 зелізничих возів, машини з фабрик, живий інвентар і домашні знаряди. Населене міста є сильно розярене і внесло протест проти такого поступованя Сербів.

В НОРВЕҐІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 16, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Соціял-демократи в Норвеґії ухвалили видати поклик до загального страйку.

СТОКГОЛЬМ, 14. липня. — Перший загальний страйк в скандинавських краях розпічнеть ся дня 21. липня рівночасно зі загальним страйком, який проголошено на сей день у Франції, Анґлії і Італії. Екзекутивні комітети робітничих орґанізацій в Швеції і Данії ухвалили приступити до спільної акції ще перед кількома днями. Соціял-демократична партія в Норвеґії рішила рівнож на вчерашнім тайнім засїданю видати поклик до загального страйку, який має обіймити всїх робітників, включаючи також робітників зелізничих.

Загальний страйк в Норвеґії буде мати характер протесту проти інтервенції союзних держав в Росії. Крім того буде поставлене домаганє в справі переведеня нової виборчої ординації. Нині подано до відома загалу про рішенє екзекутивного комітету соціял-демократичної партії.

У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 16, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Француські соціялісти проти мирового договору.

ПАРИЖ, 13. липня. — Національна рада соціялістичної партії рішила нині голосувати проти потвердженя мирового договору. Проти заявило ся 1.420, за — 114; 387 здержало ся від голосованя.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ПРИЇЗД КОНҐРЕСМЕНА ДЖ. А. ГЕМІЛА.

Конґресмен Джеймс А. Геміл, український делеґат і правний дорадник мирової делеґації української народної републики в Парижи, приїхав до Америки дати звіт У. Н. Комітетови і цілому українському загалови в Злучених Державах про положене української справи в Европі та допильнувати заходів для помочі Україні у Вашінґтоні.

В короткім часї буде оголошений повний звіт конґресмена Дж. А. Геміла.

Др. Білик остаєть ся дальше в Парижи.

У. Н. Комітет.

ПОЛЬЩА Й УКРАЇНА.

Голяндська ґазета "Nieuwe Rotterdamsche Courant" у вечірнім виданю з 30. мая с. р. пише:

„Ще зовсім недавно була в Польщі мода говорити про Україну із зневагою та запевняти, що ніякої української нації нема. Подібний напрямок думок цїлком звязував ся з політичним напрямком польського панства, яке тільки одно за давної Польщі заховувало урядовий авторитет і вважало тільки шляхту за справжних повноправних громадян. Соціяльна структура України була так збудована, що панство було або польське або спольщене, тоді як селянські маси були виключно українські. На сїй підставі боротьба за незалежність на Україні мала не тільки цїлковито національний, але й соціяльний та передівсїм демократичний характер; і той факт, що сей рух знаходить в Польщі все більше поваги, вказує на демократичний поступ в сїй країні.

„В комісії чужоземних справ польського „сейму" обмірковувалась 20. мая справа порозуміня між Поляками та Українцями. Було внесено три пропозиції: одна соціялїстичною партією, друга національним робітничим союзом і трета правим крилом народової партії. Заслугує на увагу, що у всїх трох пропозиціях було означено право України на незалежність, але у кождій пропозиції було инше розуміне. В пропозиціях національної робітничої та народової партії були домаганя спільного польсько-румунського кордону; соціялїсти вимагали кордону, який забезпечив би мир та добре сусідство України.

„Ясно, що спільна польсько-румунська границя не дає ніяких ґарантій для мира й добросусїдських відносин України, позаяк українське населене Польщі та Румунії ніколи не погодить ся з таким означенем кордону. Про добре сусїдство можна тільки тоді вести розмову, коли населене східної Галичини скористає з права на самоозначене. При таких умовинах польсько-румунський кордон ніколи не може істнувати. Хоча таким чином для польської держави булаб територіяльна втрата, але внутрішно вона булаб міцнійша, і шлях до Чорного моря, який народова партія хоче провести здовж польсько-румунського кордону, був би більш певним та більш забезпеченим, як би він проходив через незалежну Україну — націю приязну до Польщі, а не через завсїди зворушену українську провінцію польської держави".

ІСТНОВАНЄ ПОЛЬЩІ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД УКРАЇНИ.

Голяндська ґазета "Nieuwe Rotterdamsche Courant" у вечірнім виданю з 3-го червня с. р. пише:

„Як повідомляє "Rheinisch-Westfaelische Zeitung", російські дипльомати Ізвольський та Сазонов старають ся вплинути на мирову конференцію, аби переведено плєбісцит у східній Галичині. Вони впевнені, що плєбісцит вийде на користь України, а не на користь Польщі. На Україні теж, як каже часопись, істнує подібне стремлїнє.

„З польського жерела нам в сїй справі пишуть: Се повідомленє, яке не є неправдоподібне, заслугує на увагу з боку Поляків, бо наслїдки сього стремлїня можуть мати велике значінє для розвитку польської держави. Польща упала була наслідком того, що мала своїм сусїдом російського велитня, який уживав всяких засобів, щоб значно слабшу державу проковтнути, і закладав союз з Німеччиною та Австро-Угорщиною, аби скорійше досягнути своєї мети. Відбудованє Польщі було можливе через сю війну наслїдком перебудованя російської держави в її національних частинах. Як що Польща одержує самостійність, то се вона має завдячувати незалежности України. Як би Україна, яка обіймає майже цїлу південну Росію, наново приєдналась до Росії, се булоб загрозою для незалежности Польщі. Злука України з Росією, яка-б стала знову велетенською, та зеднана з ворожою Німеччиною, булаб для Польщі великим тягаром. Ось чому виникає й зникає незалежність Польщі одночасно з незалежностию України".

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА?

Як нема, то кождий сьвідомий Українець повинен постаратись, щоб заснувати його.

До заснованя нового відділу У. Н. Союза потреба на початку не меньше як 6 нових членів.

По близші інформації в справі заснованя нового відділу треба зголошуватись листовно на адресу головного рекордового секретаря У. Н. Союза.

D. MILANOWYCZ

P. O. Box 76 Jersey City, N. J

ЗБЛИЖАЄТЬ СЯ ВАЖНИЙ ЧАС.

(Допись з Олвайн, Айова).

Братя Українці! Чорна хмара насунулась на наш любий край, Галичину. Тільки на хвильку заблисло ясне сонечко над нашою рідною землицею, а тепер знов чорні хмари закрили те любе сонечко, котрого вижидають міліони українського народу. Ляцька кровожадна орда взяла в свої пазурі те все, що нам було і є найдорозше, а то: наші рідні села, де ми родились і прожили щасливо свої молоденькі літа; наші рідні ниви, де ми працювали на хліб насущний. Всьо Ляхи нам зрабували, а наших братів — одних розстрілюють, а других арештують. Ляцька дич замикає і палить українські церкви, сьвящеників убиває й арештує, а на то місце буде ставити польські косцьоли й каплїчкі і буде спроваджувати ляцьких єзуїтів, котрі будуть співати, що нема Українців і нема України, тільки Польща „од моржа до моржа". Се є насильство, якому рівного не було в історії сьвіта. Се насильство, ся ляцька злоба кличе о пімсту до неба. Тож не дивно, що весь український нарід по сім і по тім боці океану став до рішучої боротьби з Ляхами.

Український нарід став з наїзниками до боротьби о своє істнованє. Український нарід не хотів і не хоче бути невільником Ляхів, але хоче бути господарем на своїй власній землі. А проклятий Лях з довгими пальцями називає нас, Українців, бандитами; бандитами зве нас за тоє, що ми боронимо своє власне добро. Ну, а як же можна назвати тебе, шляґуне, коли ти як безрога пхаєш своє рило в чужу землю?

Ми боронимось і боронитись будемо, бо мусимо, бо маленька муха боронить ся, бо хоче волі. А ми, 40-міліоновий український нарід, маємо добровільно віддати свою прабатьківську землю в ляцьке посїданє, а себе віддати на віки в ляцьку неволю? Ні, ніколи! Або всі погинемо, або здобудемо те, що нам правно належить ся.

Ми, американські Українці, як могли, так помагали своїм галицьким братам. Ми в своїй обороні підносили могучий голос як в Европі так і тут в Америці. Ми відносили ся з повним довірєм до володарів сьвіта. Ми представляли, що ми не чужого, а свого бажаємо. Ми покладали велику надію на тих володарів; ми сподівали ся, що вони і нам, українському народови, дадуть рівноправність, як дали другим, меньшим від нас народам; а ті всі сподіванки і надії наші зачинають розвіватись, бо ті визначні особи, на котрих ми покладали надію, що вони нам поможуть видобути ся з неволї, тісамі великі особи віддають нас в найстрашнійшу ляцьку неволю. Ми перше і боролись і надіялись на тих, котрі сказали, що всї народи мають мати рівноправність. Але так воно не сталось, а сталось на шкоду українському народови.

Ніхто не хоче чути нашого голосу, то і нам більше не надіятись ні на кого, тільки на самих себе. Колиж ніхто не хоче признати, що огидна Ляшня повинна віддати нам те, що нам зрабувала, то ми самі, без нічиєї помочи, мусимо відобрати своє і розірвати силою ті кайдани, котрі Ляшня кує для нас. Тож, Братя Українці, приходить слушний час; приходить час, коли ми всї мусимо стати з оружем в руках проти Ляханаїзника. Приходить час, коли ми будемо мусїли піднести могучий клич:

До зброї, громадо,
Ставаймо в ряди,
Щоб вражою кровю
Залить борозди!

Тож на той слушний і важний час приготовляймо ся всї як один. Не сьміє бути між нами ані одного Українця, котрий би казав, що без него обійдеть ся. Нашим сьвятим обовязком є помогти нашим галицьким братам скинути з себе ненависне ляцьке ярмо. Бо коли ми будемо байдужні і самі віддамо ся в ляцьку неволю, то в тій неволи будуть нас проклинати наші грядучі поколїня. Ми мусимо всї зібратись в одну велику громаду і пробити стїну ляцької тюрми. Ми мусимо видобутись на волю і свободу. Горе тому, котрий сам ішов би в ляцьку неволю добровільно! Красше згинути на поли битви за свободу і волю, ніж жити в неволи.

Знаймо те, що наші братя в Галичині виглядають нас зза океану, коли ми прийдемо, щоб стати їм до помочи. Тому то ми, всї як один, мусимо стати їм до помочи. Тому то ми, всї як один, мусимо стати до розправи з Ляхами. І аж тоді настане правдивий мир і спокій в Европі, коли українська земля і український нарід буде вільний від ляцьких Гунів. І нехай Ляхи знають, що за кождого Українця, котрого вони замордували невинно, пятнайцять Ляхів наложить головами.

Горе вам, Ляхи-кровопийці! Заслужена заплата вас не мине, хиба би вас чорт скорше забрав.

Тож, дорогі Земляки, будьмо готовими на той слушний час, коли ударить дзвін на знак до боротьби! Ми не будемо мати спочинку доти, аж доки не скінчимо нашого так важного діла, доки не очистимо нашої рідної земленьки з ляцького сьмітя. На чистій нашій земли ми посіємо чисту пшеничку, а прийдуть жнива — будемо збирати стократні плоди для себе і для своїх потомків. І аж тоді будемо панами в своїй хаті і на своїм поли.

Українець.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА В ЕВРОПІ.

(Від власного кореспондента „Українського Голосу").

Париж, 13. червня 1919.

Крім протестів, авдієнцій з представниками антанти і крім особистих розговорів з впливовими особами в Парижи українська делєґація н і ч о г о більше не могла до сеї пори зробити в справі здобутя независимости України. Помимо сумних вістий з терену галицької війни делєґація наша не тратить надії ні духа і все таки покладає надію на запевненє міродатних кругів в Парижи, що Україні буде вимірена справедливість, як лише упораєть ся мирова конференція з німецькими контра-пропозиціями і скоро аліянтські комісії при конференції виготовлять свої звіти дотично східних границь Польщі.

На днях прибув до Парижа визначний український діяч і парляментарист др. Теофіль Окуневський. Дня 14. мая був др. Окуневський висланий правительством України до Праги для веденя дипльоматичних переговорів між Україною а Чехами в справі урегулованя політичних та промислових взаємин між Україною а Чехословакією. Др. Окуневський виїхав власне в день нової польської офензиви проти українських війск і знає лише з телєґрам і поголосок про теперішну мілїтарну ситуацію на Україні. До часу свого виїзду з Галичини др. Окуневський був українським старостою на повіт Городенка. Дотепер др. Окуневський дістав кілька вістий з Галичини, з яких виходить, що правительство галицької України знаходить ся тепер в Чорткові, що директорія української републики і ціле українське міністерство знаходить ся в Камінци Подільськім, що міста Проскурів і Бердичів є в посїданю Українців і що боротьба проти большевиків ведеть ся дальше. Маси селянства повстають щораз на більшу скалю проти большевицького деспотизму.

Будучи в Празї, др. Окуневський мав кілька конференцій з чеським премієром Масариком, який запевнив нашого делєґата, що всякі квестії границь мусять бути рішені мировою конференцією в Парижи. Др. Окуневський переїхав також цїлу майже угорську Україну і зазначує з натиском, що угорські Українці принимали його дуже прихильно. Між угорськими Українцями є також дві партії, з яких одна тягне до Росії, себто москвофільська, а друга ґравітує до злуки з галицькою Україною, себто партія націоналїстів Українців. Чехи обіцяли угорським Українцям повну автономію; українська мова буде офіціяльною мовою по школах і урядах угорської України. Після твердженя д-ра Окуневського Чехи показали ся дуже толерантними супроти угорських Українців і готові пійти на як наймowhatживійші уступки, щоби, як каже Масарик, придержувати лише провізорично угорську Україну в межах Чехословакії. Замітною при сїм є також теперішна орієнтація наших Лемків в Галичині. Зазнавши на власній шкірі страшних насильств і мордів Поляків серед лемківського населеня, Лемки почали в послїдних місяцях змінювати свою російську орієнтацію і готові тепер в кождий час прилучити ся до України. До Українців, яко офіціяльних репрезентантів української републики, лемківські представителї в Парижи чують жаль за те, що в своїх офіціяльних деклєраціях українська делеґація чомусь оминала квестію Лемків і за свої етноґрафічні й політичні границї на заході уважала ріку Сян. Сей жаль відчуває тепер понад 200.000 Лемків на захід від Сяну, які ніколи не будуть Поляками і скорше чи пізнійше увійдуть в склад української держави та залишать свою москвофільську орієнтацію, яка тепер особливо стратила вже рацію істнованя.

Запитаний про матеріяльний стан нашої людности в Галичині, др. Окуневський каже, що скрізь біда і нарід терпить великі недостатки. Деякі повіти, де був лучший урожай і не було воєнного знищеня, стоять трохи лучше матеріяльно. Продукція хліба зменьшилась значно через брак всяких знарядів рільничих, брак волів та коний, які зареквірувала була армія австрійська, а відтак українська. Найлучшим доказом дорожнї поживи є факт, що корець пшениці коштує тепер 1.000 корон.

Фінансово правительство українське в Галичині поносило величезні жертви на удержанє своєї армії, яка боронила край перед наїздом Поляків. З фінансового буджету нашого правительства виходить, що удержанє війска в самій Галичині коштувало **130 міліонів корон місячно.** Треба публично признати при сїм велику поміч української директорії для галицької України не лише в фінансах, але також в доставі хліба, оружа, сукна, полотна і т. п. для нашого війска в Галичині.

Конаюча Австрія як все передше так перед самою її смертию обійшла ся з Українцями по мачошиному, **віддавши всю збрую і воєнні запаси Полякам.** Підчас послїдних днів австрійського державного краху майже всї українські полки задержано на італїйськім фронтї і то на перших висунених позиціях фронтової лінії. Мадярів, Німців і Поляків Австрія вислала до Галичини. Отсей факт толкує нам наглядно першу причину нашої національної траґедії в Галичині.

Крім величезних сум, видаваних на удержанє війска, українське галицьке правительство виплачувало около 30 міліонів корон місячно жінкам, яких мужі служили при війску. Платня ся виносила 1 корону 60 сотиків на жінку.

Богато сїл в Галичині понищених, навіть слїду з них не осталось. Люди змушені мешкати в землянках і норах викопаних в земли. Будівельного матеріялу нема ніякого. Ґонтів, цьвяхів, дощок, сукна, шкіри, сірників, мила, полотна нема. Всї фабрики заперті. Гроші курсують двоякі: українські гривні і австрійські корони.

Підчас російської інвазії Галичини російські козаки допускали ся всякого рода насильств, особливо на жінках і дівчатах, лишених опіки і протекції мужеського населеня, яке майже все було на війні. В наслідок сего тепер скрізь по Галичині родять ся „козачки", яко повоєнний продукт. Валюта українських паперових гроший стратила богато на вартости від часу, коли Поляки заняли Дрогобиччину з її копальнями нафти. Нафта ся була для правительства нашого золотою резервою, яка надавала дїйсну вартість українській монеті, бо за нашу нафту платили золотом другі народи.

На Великій Україні під теперішну хвилю гетьман Ґреґоріев являєть ся героєм дня. Від часу опущеня Одеси аліянтами (в цьвітни с. р.) в загальній ситуації на Україні зайшли великі зміни.

Револьта ґенерала Ґреґоріева з большевицької армії і його проклямація до населеня України зєднали йому богато симпатиків серед населеня. Дня 14. мая Ґреґоріев оголосив себе гетьманом Херсонщини і Таврії в місті Одесї. Головною точкою його програми се союз з Петлюрою, боротьба з большевизмом і нищенє крайних революціоністів. Хотяй передтим сам був большевиком, Ґреґоріев тепер є за придержанєм приватної власности. Дальшою точкою програми Ґреґоріева се його толєранція релїґійна. Що Ґреґоріев став тепер важним чинником на Україні, виходить з того, що в протягу короткого часу в його ряди вступило 80.000 українського селянства.

Що Поляки ніколи не мали гадки віддати східної Галичини Українцям, найлучшим доказом сего являють ся їх соймові наради в Варшаві. Недавно тому, бо 22. мая, посол Дашиньский вніс був в соймі резолюцію слїдуючого змісту:

„Стоячи на становищи визволеня народів, бувших донедавна під ярмом царату, висказуємо свою симпатію стремлїням їх до утвореня независимої української держави.

„Сойм висказує свою готовість до утвореня справедливої границї між Польщею а независимою Україною, яка то границя була би запорукою сусїдської згоди і мира між обома народами, як також елементарною конечностию оборони обох народів перед нахабностию сусїдів".

Польський сойм в е л и к о ю більшостию голосів (проти опозицийних 11) рішив не приняти сеї резолюції, але противно, домагати ся цїлої східної Галичини. Посол Ґломбіньскі при дискусії над сею резолюцією сказав виразно: „Не можемо зрезиґнувати з Галичини тому, що мусимо мати спільну границю з Румунією, а тимсамим доступ до Чорного моря.

СОЮЗ ХУЛЇҐАНІВ.

(Допись з Бінґгемтон, Н. П.).

Минувшої неділї, 13. липня 1919 р., Українці у Бінґгемтон, Ню Йорк, згуртовані в місцевім Українськім Народнім Комітеті, скликали були віче, аби запротестувати проти ляцького й московського наїзду на українські землі. Головна канцелярія Українського Народного Комітету виделеґувала на се віче Миколу Д. Величка яко свого відпоручника. Відпоручник прибув і віче розпочало ся, але покінчило ся досить фатально для загальної справи.

Стало ся іменно те, що віче треба було не в своїм часї розвязати, щоби оминути непотрібну бійку, яка була би великим пятном тяжіла на цїлій українській кольонії в Бінґгемтоні.

Обставини, серед яких прийшло ся провадити віче, були дуже непривітні. На салї були люди ріжних таборів та національностий. Були там комітетовці, федераційники, безпартійні, большевики, кацапи, Москалї і Поляки. Всї вічевики однак, не дивлячись на свою партійну приналежність, упорядкували ся у дві ґрупи. Ті Українці, що не затратили свого національного чувства — члени і прихильники Комітету і Федерації та безпартійні — утворили одну ґрупу, а большевики, кацапи, Москалї і Поляки утворили другу ґрупу.

Перша ґрупа мала на меті перевести віче як найторжественнійше, друга знова мала на цїли розбити віче. І з жалем треба заявити, що ідіотичне бажанє останних здійснило ся.

Підчас промови головного референта ґрупа хулїґанів почала бучу. Насамперед почали кричати большевики, а згодом за ними кацапи, Москалї і Поляки. На салї зчинив ся такий рейвах, що годі було чути, хто що говорив. Здавало ся, що се ревить худоба, а то ревіли московські і ляцькі аґенти. Їх головні провідники: червоний большевик Гриць Сорока і якийсь червоний кацап, котрий є головою радних кацапсько-православної церкви в Бінґгемтоні, — кричали, що нема ніякої України, а є лише Росія, і що треба найперше вирізати всїх теперішних українських провідників, „бо се буржуї".

Треба знати, що тепер большевики і кацапи в Бінґгемтоні йдуть рука в руку, коли треба розбити якенебудь українське віче, або коли ходить взагалї о якусь ворожу акцію проти українства. Большевики і кацапи тепер цїлком не ріжнять від себе: вони не хочуть чути нічого про Україну, а знають лише єдину неділиму Росію. Коли перед розвязанєм віча перші співали „Ще не вмерла Україна", то другі затягнули собі якусь иншу пісню, котра кінчить ся словами: „Нехай живе весь русскій рід"...

* * *

Віче в Бінґгемтоні повинно бути пересторогою для всїх Українців в Америці, коли вони уряджують у себе яке віче. Бінґгемтонське віче дало ще один з ряду доказ, що большевики є ворогами всякого, навіть радикального руху, коли сей рух має лише українську закраску. Большевики не узнають українства. Вони не толерують у своїх рядах навіть таких членів, котрі признають себе Українцями. Доказом сього є хочби й те, що бінґгемтонські большевики викинули з партії 13 членів, між ними д. Т. Ткачука, за се, що вони 5-го липня 1919 р. прилучили ся до протесту української громади в Бінґгемтон проти ляцьких насильств над українським народом в Галичині. У протиукраїнській боротьбі вони не перебирають средствами. У них не істнують жадні арґументи, крім фізичної сили. Маючи усе те на увазі, Українці в кождій місцевости, устроюючи віче, для сьвятого спокою повинні все взяти собі на салю одного або й більше поліцаїв, коли сподівають ся якогонебудь атаку зі сторони хулїґанів. Тоді будуть певні, що віче промине спокійно, бо перед поліцайським буком большевик дрожить. Се не повинно бути ганьбою. Розуміеть ся, далеко красше є робити віче без поліцаїв, але коли большевики не поводять ся на вічу як люди, лише як худоба, тоді поліцайська палка є конче потрібна.

Між культурними людьми, бачите, водить ся так, що вони йдуть на віче, аби вислухати рефератів. Без ріжниці, чи напрям віча або самі референти подобають ся їм, чи ні — вони весь час сидять, заховуючись чемно, а коли ні, то опускають салю. Як тобі не сподобало ся віче, то ніхто тебе не силує бути на салї. Так роблять люди чесні й образовані. Инакше поступають дикуни. Большевики приміром не знають, що се таке людська гідність. Культурних способів боротьби вони не знають. В такім разі для них одиноким арґументом, який успішно промовляє їм до шкіри і до „сумлїня", є поліцайський бук.

Українець.

АФОРИЗМИ.

Одиноким відпочинком для лиходія є случайне арештоване.

Панна звичайно любить, коли ти говориш про свою будучність, а не згадуєш про минувшину.

Ми не знаємо способу, як можна найскорше збогатїти, однак, судячи деколи по полїтичних скандалах, не хочеть ся вірити, щоби чеснота була наліпшою дорогою.

Коли в пересїчного чоловіка гроші мають рішаючу силу, то він не вяжеть ся тим, що говорить.

Правдива любов є основана на камени пошани.

ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Хто зміняє свою адресу, нехай витне сю картку, долучить почтову марку за 5 центів і вишле на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 5 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу..........
Імя ....
Улиця ....
Почта ....

Нова адреса є:

Число відділу..........
Імя ....
Улиця ....
Почта ....

УВАГА: Член У. Н. Союза мусить подати число свого відділу у відносній рубриці.

УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ ДЕНЬ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

В суботу, 5. липня с. р., Українці і Литовці в Рочестер устроїли протестаційний день проти Поляків. В цїли зазначеня свого протесту устроєно величавий манїфестаційний похід, в якім взяло участь около 3.000 Українців і понад 1.000 Литовців. Манїфестаційний похід з українською і литовською бандою випав знаменито. Публика з цїкавостию читала несені написи. Жиди нагороджували маршуючих оплесками. Поляки агітували, аби нїхто з Українців не ішов у походї, бо вони будуть стріляти. Се не помогло, однак предсїдатель віча, адвокат і міський асесор п. Йосиф Фріч, довідавши ся о тім, в своїй палкій бесїдї зазначив, що для таких людий, котрі грозять терором, тут в Америцї не повинно бути місця.

Страшна непевність і озлоблене межи Поляками на Українців. Поляки робили всї стараня у міських властий, аби не допустити до походу і віча. Але стрінули ся з відмовою. Зате тогосамого дня „Комітет обивательскі" пійшов до редакції „Демократ & Кронікл" і набрехав на Українців, як вказує залучена тут статя. Се появило ся в „Демократ & Кронікл" в недїлю рано, але о. Сполїтакевич тогосамого дня, то є в недїлю, дав відповідь, яка появила ся в понедїлок рано і яку також тут залучаєть ся.

Українцї в Рочестер, без ріжницї на партії і погляди,описали ся знаменито!

Місцевий парох, о. Володимир Сполїтакевич, виголосив на вічу в „Конвеншен Гол" осьтаку промову:

Кажуть учені люди, що історія народів раз-враз повторяєть ся, і справедливо се говорять, бо доказом сего є нинїшний день, коли то Українцї і Литовцї, подібно як давно перед лїтами лучили ся разом проти свого спільного ворога, так і нинї подали собі руки і злучили ся проти тогосамого спільного їм ворога, який неначе яструб ударив несподївано і зрадливо на свою добичу і простягнув свої пазурі по чуже добро.

Нинїшним протестаційним походом і теперішним вічем ми, Українцї і Литовцї, не маємо на цїли вносити роздор і ненависть межи мешкаючих в тім місті і загально шанованих горожан американських польського походженя, але в нинїшнім дни ми хочемо публично заявити нашу льояльність до сего краю, в якім мешкаємо, а заразом хочемо заявити, що ми твердо і кріпко держимо ся і держати ся будемо принципів сего краю, висказаних нашим президентом Вудровом Вілсоном, який то край вступив в ту велику сьвітову війну лише і виключно в тій цїли, аби всїм народам запевнити справедливу і належну свободу та самоозначене.

В обороні того принципу, то є свободи всїх народів, ми відси з Америки післали тисячі наших дїтий і братів разом зі славною і побідоносною американською армією. В обороні свободи ми зложили сотки тисяч долярів в бондах Свободи і щадничих воєнних марках, в надії, що хотяй великою жертвою, бо жертвою житя і крови, ми не лише самим собі, але і прочим поневоленим народам свободу добудемо.

Скоро однаковож нинї, як доходять до нас відомости з Европи, провідники польського народу, а саме його правительство, вислало на неоспоримо українські територїї своє військо, яке заняло українські землї, а їх мешканців, то є наших братів і наші родини, убиває і забирає в неволю; скоро понад 500 наших церков католицьких замкнено, а 50 спалено; понад 50 сьвященників наших убито, многих увязнено і наших провідників народних, інтелїгенцію нашу страчено і забрано в неволю, — ми, що любимо над все свій рідний нарід і цїнимо дорого свободу кождого народу, нинїшнього дня зійшли ся, аби сповнити свій обовязок і піднести голосний наш протест проти такого поступованя теперішного польського правительства; а рівночасно просити о поміч всї держави, які в імени справедливости і свободи народів ту війну провадили.

Тому то я є певний, що єсьм речником зібраного тут народу українського і литовського, і тому заявляю, що ми не протестуємо проти братнього нам народу польського, який подібно як і ми довгі століття за свою свободу боров ся і подібно як ми велику цїну житя і крови за свою свободу заплатив, але ми нинї протестуємо проти польського правительства, яке, користаючи з сего, що Українцї, занятї війною з большевиками, висилає своє війско, забирає край і цїною нашого житя і крови окуплену свободу нам відбирає. А вносячи сей протест, ми в імени нашім і наших дїтий сьвято і під присягою заявляємо, що де би ми не були, доти не спічнемо, доки свому народови свободи і волї, за яку боро-ла ся теперішна вітчина наша, Америка, не здобудемо!

Тусаму промову о. Сполїтакевич виголосив зараз і в мові англїйській. Ось вона:

Some learned men say that the history of the world is repeating, and they say the truth, when to-day we see the Ukrainians and Lithuanians like centuries ago connected against their enemies. To-day they are holding together against the same enemy who like a hawk unexpected and treacherous attacks his victim.

With this demonstration march and mass-meeting we Ukrainians and Lithuanians do not intend and do not want to cause hatred and discord among the residing in this city respectable citizens of Polish discent, but we do want to express our loyality to this country, and want publicly to express that we will firmly uphold the principles of this country which declared war for liberty and justice for all nations.

Defending these principles, I mean, defending the liberty of all oppressed nations, we sent thousands of our sons and brothers who fought arm in arm in the American army. Defending the liberty of nations we bought hundreds of thousands worth of Liberty bonds, war saving stamps, etc. The death of thousands of our sons and brothers are well worth the price for liberty and justice.

We read to-day that the Polish government sent Polish troops, which were organized here in America and are under the command of General Haller, into Ukraine and Lithuania killing and taking into the prison thousands of our sons and brothers. Is this what America and practically the whole world fought for? No! We fought for liberty and justice, but why do not we get it?

We read in the papers that Polish troops which invaded the Ukrainian country, and namely Eastern Galicia, by order of Polish government, closed up 500 Ukrainian Catholic churches, 50 churches burned up and killed over 50 Ukrainian Catholic priests. Many Ukrainian leaders were either imprisoned or killed. Against such outrages we are making this demonstration to-ady. Our people love liberty as do all people, and so to-day we get together to do our duty and make a strong protest against such treatment. At the same time we are asking the help of all other nations, who also fought for liberty, to help us to gain our liberty.

The whole-hearted Ukrainians and Lithuanians do not protest against the Polish people who, like our people, fought for long centuries for liberty and justice, but we do protest against the Polish government which, knowing that we are fighting Bolshevism, took this opportunity to invade our country, and is robbing us from the most precious donation given by God, it is life and liberty.

We protest against it, and we declare in our and our's childrens name, that wherever we will be, we will never rest, until we conquer the most sacred things in the world—Liberty and Justice, for what our beloved Country America has fought.

Після того говорили: президент банку п. Г. Р. Брюстер по англїйськи, литовський парох о. Іван Касакайтіс по литовськи, адвокат п. Аллен по англїйськи і жидівський рабін п. Соломон Садовський теж по англїйськи. Рабін п. Садовський говорив знаменито. Між иншим він висловив ся так: „Колиб я побачив п. Клемансо (француського премієра мінїстрів), котрий побиваєть ся за сильною Польщею, то я сказав би йому таке: „Коли ти хочеш зробити Польщу сильною, роби її з Поляків, а вилучи з неї всїх Українців, Литовців, Нїмців і инших. Віддай Полякам Польщу, Українцям Україну, Литовцям Литву, а Жидам Палестину".

Понизше подаємо 4 англїйські статї, які нам надіслано з Рочестер. У двох перших статях описуєть ся протестаційний похід і віче, в третій статї находять ся брехнї рочестерських Поляків на Українців, Литовців і Жидів, а в четвертій статї о. Сполїтакевич простує сї брехнї і наклепи. Останну статю всї сьвідомі Українцї повиннї уважно прочитати і в подібний спосіб простувати всї польські денунціяції на наш нарід.

З нагоди сього протестаційного походу і віча всїм рочестерським Українцям, а особливо їх патріотичному пароховн, Всч. о. Сполїтакевичови, треба щиро погратулювати й подякувати.

PROTEST AGAINST ALLEGED CRUELTY OF POLISH ARMY.

LITHUANIANS AND UKRAINIANS PARADE AND HAVE MEETING.

ASK FOR NATIONAL FREEDOM.

Resolutions Adopted Addressed to President and Congress Setting Forth Alleged Outrages of Polish Fighters and Ask for Relief.

Returned service men bearing aloft American flags and others carrying the national emblems of Ukrainia and Lithuania marched at the head of the parade of peoples of those nationalities which started from Hudson avenue and Vienna street yesterday morning and moved through Central avenue to State street, to Main street east, to Clinton avenue south, disbanding at Convention Hall, where a mass meeting was held. Both the parade and the mass meeting were expressions of protest by the Ukrainians and the Lithuanians against Polish domination.

Behind the youths who wore the uniforms of Yankee doughboys and sailors trudged a group of mothers whose sons served in the army and navy. They carried a banner which read: "We Gave Our Sons to Fight for the World's Democracy, Which We Have Not." Another banner carried by the women bore the message: "We Want to Free Our Brothers and Sisters in Ukraine from the Polish Yoke." A number of banners with similar legends were carried by different sections of the parade.

DO NOT LOVE POLES.

Ukrainian and Lithuanian bands headed their respective divisions and at the head of the Lithuanian division rode a troop of horsemen in the picturesque costumes worn by their ancestors, with plumed steel helmets, brightly colored uniforms and long capes. Behind them men on foot carried a standard with the inscription, "For a Hundred Years Poles Have Oppressed Lithuanians in an Effort to Denationalize Them." Another claimed that "Polish Troops in Lithuania Are Indulging in Horrible Atrocities."

Young girls and women in the picturesque costumes of their native land, with sleeveless black bodices and small white aprons, formed another interesting part of the procession. Behind them came several scores of automobiles decked with the Ukrainian and Lithuanian colors, but with the American flag in each instance occupying the place of greatest prominence.

HAROLD P. BREWSTER SPEAKER.

Harold P. Brewster was the first speaker at the Convention Hall meeting. He complimented the Lithuanians and Ukrainians on their loyalty to the American flag and the patriotism of which they gave evidence by the purchase of Liberty bonds. Mr. Brewster also took occasion to sound a note of warning against the dangers of Bolshevism and the support of those present was asked in opposing any forces which do not admit faith and belief in the nation. The importance of good citizenship and the value of education in promoting it were emphasized especially by the speaker.

A brief historical sketch of the Lithuanian people, touching upon their troubles with the Poles, was given in an address by Rev. John Kasakaitis, rector of St. George's Lithuanian church. The speaker declared that the attitude of Poland is imperialistic and that the Poles are using Bolshevism as an excuse for an armed invasion of Lithuania.

DEMANDS LIBERTY FOR PEOPLE.

Rev. Vladimir Spolitakewicz, pastor of St. Josaphat's Ruthenian Catholic Church, delivered addresses of protest against the invasion of Ukraine by Poland, demanding that the oppressed peoples of those countries be given the liberty and justice for which America fought.

Before adjournment of the meeting the following resolutions were adopted unanimously:

RESOLUTIONS ADOPTED.

"Whereas: The Polish invasion of Ukraine and Lithuania against the will of the Ukrainian and Lithuanian peoples and also against the principles proclaimed by President Wilson interferes with the peaceful organization and development of the Ukrainian and Lithuanian republics.

"Whereas: The Poles after occupation of Ukrainian and Lithuanian territories by pillaging and by terrorizing the people of these countries and carrying on an active agitation for their imperialistic purposes, are forcing the Ukrainian and Lithuanian armies to withdraw from the Bolshevist front in order to stand in defense against the Polish invasion, be it

"Resolved, That we, the citizens of the United States of Ukrainian and Lithuanian descent and the friends of the Ukrainian and Lithuanian republics, do hereby unanimously express our utmost feeling of indignation against such Polish actions. We most energetically protest against said invasion of the Ukrainian and Lithuanian territories by the Polish or any foreign militaristic power. Be it also

"Resolved, That we respectfully petition his Excellency, Woodrow Wilson, President of the United States, the secretary of state and Congress of the United States, to demand from the Polish government to withdraw immediately their army from the Ukrainian and Lithuanian territories, and to recognize complete independence of Ukrainian and Lithuanian republics. Be it further

"Resolved: That a copy of these resolutions be forwarded to his Excellency Woodrow Wilson, President of the United States, the secretary of state, Congress of the United States, and American Peace Delegation in Paris."

(From Times Union, Rochester, N. Y., Saturday, July 5, 1919.)

PRESIDENT TO HEAR PROTEST.

POLISH INVASION OF UKRAINIA AND LITHUANIA DENOUNCED.

PARADE AND MASS MEETING.

Elaborate Demonstration on Behalf of Oppressed Peoples Ends in Appeal to Wilson.

Expressing their protest in terms so loud and emphatic that they will reach to the ears of President Wilson and through him, it is hoped, to the heads of all the allied governments, Ukrainians and Lithuanians of Rochester yesterday morning in a parade and mass meeting showed how strong is their feeling against the invasion of their native lands by the Poles. Several thousand marched from Hudson Avenue and Norton Street to Convention Hall, bearing aloft banners, flags, and symbols, and heard addresses by speakers of American birth, as well as those from their own lands.

At the close of the meeting a resolution was adopted with great acclaim to be forwarded to President Wilson, the Secretary of State and Congress. The resolution calls attention to the invasion of Ukraine and Lithuania against the will of their peoples by the Poles, who are said to be pillaging and terrorizing and carrying on agitation for imperialistic purposes, and calling upon the President to demand from the Polish government that the invading troops be withdrawn immediately and the complete independence of the Lithuanians and Ukrainians be recognized. The resolutions were adopted by "citizens of the United States of Ukrainian and Lithuanian descent and the friends of the Ukrainian and Lithuanian Republics."

Speakers at Convention Hall included Harold P. Brewster, Rev. John Kasakaitis, rector of St. George's Lithuanian Church; Rector Vladimir Spolitakewicz, rector of St. Josaphat's Ruthenian Catholic Church, and Jewish Rabbi S. Sadovsky. City Assessor Joseph Fritsch, jr., presided. The tone of all the addresses was in compliment of the patriotism of the two nations represented and encouragement to defend their interests to the last.

MOTHERS IN LINE.

A striking feature of the parade was the presence of a large number of women bearing a banner reading, "We gave our sons to fight for the world's democracy, which we have not!" Another banner borne by women read: "We want to free our brothers and sisters in Ukrainian from the Polish yoke." Many children were also in line and at the head of the parade marched returned American soldiers of Lithuanian and Ukrainian descent in testimony of their right to stage a demonstration in favor of the oppressed peoples across the seas.

Other banners of arresting import read as follows: "President Wilson said, 'Our ambition is not only to be free and prosperous ourselves but also to be the friend and thoughful partisan of those who are free and who desire freedom the world over,' and that is what we want!"

"The Ukrainian people will never consent to live under Polish or any other alien domination."

"Poles want a greater Poland, but they forget that their former Greater Poland collapsed because it was built on other nations' backs."

"Down with the Poles' imperialistic ambitions to annex Lithuania."

(From The Rochester Herald, Sunday, July 6, 1919.)

POLES DECLARE AGITATION BEARS GERMAN STAMP.

AIMS TO HURT NEW POLISH NATION, THEY SAY.

AGGRESSION NOT PLANNED.

Polish Citizens' Committee Contends That Armies Were Used in Ukraine and Lithuania to Suppress Bolshevism. — German Scheme.

That the propaganda which is being carried in the United States against Poland by Ukrainians, Lithuanians and Jews is inspired by Germany, whose object is to weaken the new Polish state so that at some opportune moment Germany rule again may be imposed upon the Polish people is the claim of the Polish Citizens' Committee of Rochester, a delegation of whose members, consisting of L. C. Kubiak, chairman; J. W. Owczarczak, financial secretary, and S. K. Kowalski, gave out a statement last night in which they took issue with statements made by speakers at the Ukrainian-Lithuanian mass meeting in Convention Hall earlier in the day.

According to the Polish committee, the purpose of the Polish armies in invading Lithuania and the Ukraine is to suppress Bolshevism, which is rampant in the latter country and which has made such inroads in Lithuanian that the Lituanians themselves have called upon the Polish government for protection. The committee claims that not only have American official representatives who have been in Poland denied the stories of pogroms against which protest demonstrations have been held by Jews in this country, but a Jewish baker in Hudson avenue only recently has received a letter from his family in Poland which disclaims all knowledge of the alleged atrocities.

POLISH CLAIMS JUST.

Poland, according to the committee, wants nothing except what is rightfully hers and can claim, nothing more, since the League of Nations and the Peace Conference must pass on the validity of her territorial claims. At the present time Allied armies are in Poland to see that the will of the Peace Conference is carried out in every particular.

Taking issue with one of the speakers at the Ukrainian and Lithuanian mass meeting, the committee denied that the people of those nationalities ever had been united before except under Polish rule, which they accepted voluntarily for periods of several hundred years. A Lithuanian nobleman, Ladyslaw Jagello, married a Polish queen and became king of Poland, and Lithuania remained with Poland until the partition, when the Polish kingdom was divided between Austria, Germany and Russia. The Ukrainians also were under Polish rule until in the successive partitions of Poland their country was divided, a part going to Russia at the time of the first partition and another part later on being annexed by Austria.

UKRAINIANS, ANTI-ALLIED.

By the treaty which the German empire made with Bolshevist Russia at Brest-Litovsk, Ukraine was given a part of Poland, the committe claims, and to this Poland could not consent. Austria held a portion of Galicia, including part of Ukraine, so the sympathies of the Ukrainians were naturally with Germany. The committee claims, however, that this part of Ukraine in Galicia is populated mainly by Poles. The Ukrainians, according to the committee, fought with Germany and seized a part of Poland, and it was to combat the Bolshevist influence which the Ukrainians were spreading in this territory that the Polish army was sent into the district. The Ukrainians have never been in sympathy with the Allied cause, according to the committee, and are only claiming such sympathy now because they realize that the Allies are in the ascendancy.

The Poles in America, according to the committee, are patriotic and loyal American citizens, as is proved by the fact that two thousand fought in the American forces from Rochester alone, while 252 served in the Polish National Army on the Allied side. They disdain to resort to the sensational methods of propaganda that are being used against them. They deny the stories of the closing of churches and killing of priests. If churches were closed they say it was because they were being used as Bolshevist meeting places and if priests were killed it was only in isolated instances by stray bullets.

CALL RABBI PRO-GERMAN.

The primary purpose of the present propaganda against Poland in this country is to influence the plebiscite which soon is to be taken in Lithuania, Ukraine and other districts in the interest of Germany, according to the Polish committee's statement.

Reference was made by the Polish committee to the fact that Rabbi Solomon Sadowsky was one of the speakers at the mass meeting yesterday and in this connection a certified copy of a communication signed by Rabbi Sadowsky was produced, the communication having appeared in a Rochester newspaper on March 23, 1916. The communication was addressed to Count von Bernstoff, then German ambassador to this country, and in it the Rabbi professed to be a sympathizer of Germany. This in itself, the committee claimed, was enough to show Rabbi Sadowsky's point of view in the matter.

Announcement was made by the committee that two Polish girls, Anna Badura and Leokadia Muszynski, who have been trained here and in New York as members of the Polish Gray Samaritans, will leave for Poland on July 26th for work among the orphan children. Three others will leave in September or sooner, it is expected.

(From Democrat and Chronicle, Rochester, N. Y., Sunday, July 6, 1919.)

DENIES HELPING HUN CAUSE AND ACCUSES POLES.

RUTHENIAN PASTOR ANSWERS ARTICLE IN THIS PAPER.

PEOPLE INDIGNANT, HE SAYS.

Ukrainians and Lithuanians Resent Charge that Recent Meeting Was Other Than Protest Against Polish Methods, Minister Asserts.

In reply to the statement made by the Polish Citizens' Committee of Rochester that the "propaganda being carried on in the United States against Poland by the Lithuanians, Ukrainians and Jews is inspired by Germany," Rev. Vladimir Spolitakewicz, pastor of St. Josaphat's Ruthenian Catholic Church, has the followin to say of the article in yesterday's issue of the Democrat and Chronicle:

„This article contains many statements not founded on fact and made for the purpose of reflecting upon the demonstration and mass meeting held by the Ukrainians and Lithuanians in this city on Saturday.

"The Ukrainians and Lithuanians of America, knowing the just spirit which prompted President Wilson and the American people in seeking independence and freedom for the opressed nations of Europe, arranged the parade and meeting of Saturday as a means of protesting against the high-handed methods used by the Poles towards the Ukrainian and Lithuanian nations.

SOLE OBJECT OF DEMONSTRATION.

"This was the sole and only object of the demonstration and meeting held on Saturday, and our people are very much hurt and are indignant at being charged with having any other motive.

"The article given by the Polish committee to the Democrat and Chronicle would make it appear that we are fostering the cause of Germany. This we emphatically deny and bitterly resent.

"We are interested only in the future welfare of our respective nations and have no concern over the future of Germany. But we demand that Poland be not permitted to continue using the strong-arm methods in our countries the same as Germany practiced in Belgium. All we want is justice.

"We want the territory which our nations originally owned restored to us without having the same invaded and controlled by the Poles. We are entitled to the same consideration as Poland; if Poland is entitled to her freedom so are we.

LOYAL AND PATRIOTIC.

"Our people in America are just as loyal and patriotic as the Poles and are just as good Americans as they are. The fact that many Poles live in East Galicia gives Poland no more right to claim that territory than the Italian government has to claim the district in New York city known as "Little Italy" and inhabited by Italians.

"We deny that the purpose of the Polish armies invading Ukraine and Lithuania was to suppress Bolshevism, but we allege that the real reason for so doing was to take the countries from their lawful owners.

"The fact that many of our people lived in Austria did not make us German sympathizers any more than it did the Poles, who had as many people there as we had. Those of our people who fought in the Austrian army were compelled to fight, just as Poles were compelled to fight in the Austrian army.

CATHOLICS OPPOSE BOLSHEVISM.

"The statement made at the meeting concerning the killing of Catholic priests and the closing of Catholic churches is absolutely correct. Every one familiar with the doctrines of the Catholic Church knows and must admit that Bolshevism cannot and will not be permitted in the Catholic Church under any circumstances.

"For many centuries Poland has felt the yoke of the oppressor, and now that she has once again become a free and independent nation she should treat justly and fairly the other nations that are trying to secure the same rights. If Poland had the right to expect the aid and assistance of the Allies in securing her freedom, have not the other nations the same right?

"In conclusion, let me say that where there is so much smoke there must be some fire. Since the Jews, Lithuanians and Ukrainians have felt fit to complain about the treatment accorded them by Poland, is it not fair to assume that there must be some reason?"

(From Democrat and Chronicle, Rochester, N. Y., Monday, July 7, 1919.)

В кождій українській хатї повинна находитись часопись „Свобода".

УКРАЇНСЬКІ ВІЧА І МАНІФЕСТАЦІЇ.

ДО УКРАЇНЦІВ З САВТ ДІРФІЛД, МАСС., І ОКОЛИЦИ.

Заходом місцевого товариства „Галицька Січ", від. 207 У. Н. С., відбудеть ся в неділю, 20. липня с. р., точно о годині 2.30 пополудни, в Тавн Гол, **всенародне українське віче,** на котре запрошуєть ся всїх місцевих і позамісцевих Українців. На сїм вічу буде промовляти п. Ілія Чорний з Голйок, Масс.

Дорогі Братя і Сестри! Вража Ляшня мов татарва кинула ся на наш край, понищила міста і села, попалила церкви, провідників народних масами вимордувала, а сьвящеників-патріотів запроторила по тюрмах. Хижа птиця, польський орел на кровавім поли, повіває над українськими землями.

Проти сього нечуваного насильства ми мусимо як найрішучійше запротестувати. Отже взиваємо всїх Українців у Савт Дірфілд, Масс., і околиці, явити ся на повисше згаданім вічу і занятися справою нашого рідного краю. На тім вічу маємо також оснувати місцевий У. Н. Комітет.

ЗА КОМІТЕТ:

Іван Костюк, Теодор Тимкович, Николай Костюк.

—o—

ПОЗІР, ГУДСОНЦІ!

Народне віче в Гудсон, Н. Й., відбудеть ся в неділю, 20. липня б. р. Буде вибір місцевого У. Н. Комітету і справа визволеня України. Головним референтом буде о. Продан з Вотервліт, Н. Й.

Братя і Сестри! Спішіть на се віче, щоби помогти своїм братам в своїм рідним краю. Вороги виточили кров з серць братів наших і ще нині погана Ляшня нападає на нашу вітчину і хоче загарбати в свої пазурі наші власні землі. Ані один Українець, ані одна Українка не повинні бракувати на сїм вічу! Всї ми повинні старати ся, щоби осушити слези своїм рідним братам і сестрам.

Віче відбудеть ся в гали Марка Шеремети, 64 Норт Друга ул., о годині 5-тій пополудни.

Марко Шеремета.

—o—

ДО УКРАЇНЦІВ У ВІЛКСБЕРИ Й ОКОЛИЦИ.

Українці з Вілксбери, Па., і околиці устроюють велике віче в справі протесту проти прилученя українських земель до Польщі. **Віче відбудеть ся в неділю, 20. липня б. р., о годині 3-тій пополудни в гали У. М. С. А. при Норт Мейн улици, близко Публик сквер, у Вілксбери.** На вічу будуть промовляти визначні бесідники в мові українській, англійській і литовській. Литовці з Вілксбери й околиці будуть також учасниками того віча.

На тім вічу не повинно бракувати ані одного Українця з цілого повіту Лузерн. Кождий Українець і Українка, в чиїх жилах пливе українська кров, хто відчув на собі польське пановане, хто має поняте про ті гаразди, яких зажили наші діди і прадіди від польської шляхти, — всї ті люди повинні бути на вічу і піднести грімкий протест проти ляцького насильства над нашим народом в старім краю.

На се віче просить ся Українців з подальших місцевостий, як Скрентон, Олифант, Газлетон і т. д.

ЗА КОМІТЕТ:

Мих. Бабей, Григорій Русинко, Йосиф Катулька.

—o—

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО В СКРЕНТОН І ОКОЛИЦІ!

Мирова конференція в Парижи дала вільну руку імперіялїстичній Польщі запроваджувати свої порядки на нашій прадідній земли в Галичині. Польські війска заняли Галичину, убивають найвизначнійших наших людий, розстрілюють сьвящеників, мордують нашого брата-робітника, селянина. На рідній земли, у власній хаті гине наша сїмя; українськими кістками устелюють ся наші ниви і в українській рідній крови купають ся польські леґіони. Там руїна, смерть, голод і нужда. За волю українського народу, за його право й землю падуть трупи наших батьків, братів і синів в розпучливій боротьбі з польськими наїзниками.

Нам не судило ся стати активно до розправи проти відвічного ворога, ката українського народу. Нам не судило ся боронити власними руками рідну землю перед польською заборчостию. За наше добро, за нашу землю борють ся наші братя, наші жінки, наші діти, і гинуть серед безпощадної різанини.

Українці і Українки! Чи ми, сини і доньки, діти тоїсамої матери України, маємо з заложеними руками дивити ся на смерть, нужду, голод і руїну на нашій прадідній земли? Чи нам не стати всім як один до протесту проти польського розбишацтва й різанини наших рідних? Чи нам не стати і не запротестувати проти злочинного винищуваня соток тисяч українських людий? Проти сего, що за жертви, кров і смерть, руїну, нужду і голод, які український нарід перетерпів підчас війни, йому хотять тепер заплатити тяжкою неволею, рабством?

До протесту! До протесту, Українська Громадо!

Станьмо всї до протесту дня 27. липня 1919 р. Нехай наш голос почує сьвіт. Нехай почують його рідні братя, котрі борють ся за свободу й волю в нерівнім бою. Нехай наш голос почують наші діди, тати, мами, жінки й діти. Нехай знають, що ми з ними, що ми не забули за них, що ми їм хочемо помогти.

Дорогі Братя і Сестри! Не ми Вас кличемо, а кров рідних братів, сльози вдів, материй, дітий, сиріт.

ЗА МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Ю. Крайківський, голова; **В. Хомчак,** писар; **А. Гавриляк,** скарбник.

—o—

ДО УКРАЇНЦІВ У КРОМПТОН, Р. АЙ.

Протестаційно-демонстраційний комітет з Кромптон взиває всїх Українців і Українки, щоб зійшли ся всї як один, старі й молоді, мущини і женщини, на мітинґ, який відбудеть ся в неділю, 20. липня б. р., в льокали читальнянім о годині 7-мій вечер.

Дорогі Родимці! Як Вам відомо, дня 13. липня б. р. відбула ся протестаційна маніфестація і віче в Провіденс, Р. Ай., проти наїзду польської шляхти на галицьку Україну. Декому здаєть ся, що ми вже зробили все і Україна буде вільна. Ні, Родимці. Ми ще всього не зробили. Нам треба без перестанку пукати, аж поки нам не отворять дверий до цілковитої волї і свободи. З тої причини нам не вільно сидіти тепер із заложеними руками. Отже всї явім ся на **спільну нараду** і застановім ся, що нам дальше робити, аби наша Україна була вільною демократичною републикою.

ЗА КОМІТЕТ:

І. Кравчук, М. Мартинів, В. Федорович.

—o—

ПОЗІР! ПІТСБУРҐ, ПА., ПОЗІР! ГОТУЙТЕСЬ!

В день 20. липня с. р. (в неділю) виступіть всї як один!

Кров батьків і слези наших материй кличуть нас в одну величезну громаду, щоб тут, хоча без збруї в руках, та зате сильним, могучим голосом загреміти перед цілим сьвітом про кривду і зьвірства, яких допустились Ляхи на наших батьках на нашій землї.

Отже увага!

Кождий Українець повинен мати се письмо в руках, а перечитавши, запамятати більше ніж всяку иншу річ.

1. Комітетові мають вислати післанців хата від хати, щоб перечитали і пояснили се розпорядженє. Післанці не сьміють нікого поминути, але й ніхто не сьміє **позістати дома,** хиба хорий, або що він не є Українцем.

2. Всї люди мають зібрати ся в своїй місцевости в одно означене місце і відтам вибрати ся разом треном чи карою до С. С. Пітсбурґ, Па., на ул. 7-му і Карсон, коло української церкви.

3. Братства нехай беруть зі собою українські і американські прапори. Не треба уніформів ані шапок. Кожда громада нехай возьме собі банду, але щоб на бубнах не було німецьких або, хорони Боже, польських написий. Хто не може дістати банди, нехай приходить і так. Хто жиє осібно, подальше, нехай приїздить впрост до Пітсбурга на означене місце.

4. Похід уставляєть ся точно о годині 2-гій пополудни, а о 3-тій рушає з місця. Похід перейде Карсон улицею до 22-гої, через міст, відтак через 5-ту евеню, через Пенн евеню і до величезної галї. Там відбудеть ся всенародне протестаційне віче. Виступлять бесідники, хор і ухвалить ся резолюції.

Тому, пітсбурська Україно, станьмо того дня всї як один і докажім, що вміємо боронити прав і свободи свого народу.

Памятайте, щоб ніхто не посьмів сказати Вам, що Ви легкодух або не Українець.

Будьмо горді своїм іменем та сторожем правди і волї свого народу.

Центр. Маніф. Комітет в Пітсбурґу.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подаєть ся до відома всїм членам тов. „Єдність", від. 163, що піврічний мітинґ відбудеть ся в суботу, 19. липня, о годині 7.30 вечер, в гали п. Лашковича, 1013 N. 3rd Str. На сей мітинґ мають явити ся всї члени, бо є дуже важні справи до полагодженя. Буде звіт контрольної комісії з цілого маєтку товариства. Просить ся членів, аби кождий постарав ся о одного нового члена як до товариства так і до У. Н. Союза. Нехай кождий з членів возьме собі се за обовязок, припровадити одного нового члена на сей мітинґ. Хто не явить ся на сїм мітинґу, заплатить кару, ухвалену товариством. Хто не заплатить своєї вкладки, буде суспендований. — І. Хмелик, предс.; Т. Сорока, кас.; Н. Волос, писар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся в суботу, 19. липня, в гали У. Н. Дому, під числом 217-19 Іст 6-та улиця. Початок точно о годині 8-мій вечером. Обовязком кождого члена явити ся на сїм мітинґу, бо є дуже важні справи до полагодженя. Контрольна комісія має здати своє справоздане за повних 6 місяців. Котрий не явить ся на сїм мітинґу, заплатить $1.00 кари. — В. Вінтоняк, предс.; М. Ставчанський, секр.

ВІДОЗВА

ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Дорогі Сестри!

Недавно тому відзивали ся ми до українського загалу, щоби поміг нам устроїти український відділ на міжнародній виставі ручних виробів в Ню Йорку. Тоді зробили ми маленьку похибку, бо замісць заінтересувати виключно самі женщини, які-б в такій справі найбільше помогли, ми відозвали ся загально і річ ясна, діло не пійшло належною дорогою. Колиб женщини українські мали свій орґан, бодай тижневник, то з певностию можна би було числити на який-такий успіх. Але і з того наука не пійшла в ліс, і от сим разом ми вже знаємо, куди стріляти. Правду сказати, все те, що було зроблено на попередній виставі, було майже виключно заслугою і трудом женщин, між якими і я старала ся по всім моїм силам вивязатись як слід зі своєї задачі. **З тих то і подібних причин не буде Вам дивно, чому сим разом звертаемо ся виключно до женщин Українок в Злучених Державах.**

Вже попередно ми згадували, що Американці і чужинці особливо заінтересували ся нашими ручними виробами, головно вишивками і пацьорковими виробами. Прямо так собі взяли се до серця, що готові дати кождій женщині Українці, яка знає вишивати красні взірці, досить поплатне занятє. **Носять ся між иншим і з думкою заложеня осібної школи українських ручних виробів, — щось на взір промислової школи.** Се доказ найліпший, що вони не тільки зрозуміли, але і полюбили наш артистичний змисл. А що ми на се? Чи будемо дивити ся, як на яку чудасію? Ні, дорогі Сестри! Нам з сего скористати треба і то належно скористати.

І от лучаєть ся до сего якраз добра нагода. **Заходом тих американських жінок, які оглядали деякі наші вироби на міжнародній виставі, роблять ся приготованя, щоби вкоротці (се буде пізнійше оголошено,— в кождім случаю не пізнійше як в протягу місяця) устроїти виключно виставу українських виробів.** Деякі нюйорські Українки вже навіть віддали свій труд і охоту в тій справі. Вибрано комітет, в якого склад я рівнож увийшла, і зараз забрано ся до роботи. А кілько тої роботи кругом, то кожда з Вас собі найліпше уявить.

Дорогі Сестри! Се ходить о нас! Я знаю найліпше, що у нас весь час занятий, але коли ходить о справу загальну, то і нам не сидіти з заложеними руками. **Час вже, щоб і ми заняли в загальнім поступі належне місце.** Не можемо і не сьміємо завсіди виручувати ся мущинами! Вони нашого діла ніколи не зрозуміють, а тимбільше не представлять. Закотім рукави і до роботи! Громада по нитці, а бідному сорочка. Присилайте, що тільки маете, що тільки уважаете за красне і цікаве. Пересилайте на адресу: **Mrs. Michalina Melnyk, 22. East 7th Street, New York, N. Y.** Жадна, навіть найдрібнійша річ, не пропаде. Все буде Вам з подякою звернене, або евентуально відкуплене. Ліпшої запоруки хиба Вам ніхто не може дати, як Український Народний Комітет, з якого первісної ініціятиви все почалось і який тепер приймає над сею виставою свою контролю.

Не журіть ся тим, що Ви далеко. За маленькою почтовою оплатою можна слати з найдальших закутків Америки. Адресуйте докладно, подавайте свої імена, як рівнож вартість присланих річий. Тою дорогою кожда з Вас поодиноко працює для себе, а хто працює для себе, той працює і для загалу. Котра тільки з Вас має в себе щось цікавого з українських виробів, хай не відкладає, а зараз пересилає.

Вірю, що не буде української жінки, яка би сего не прочитала і другій не переказала. Заохочуйте одна другу, давайте одна другій примір. Згори дякую кождій зосібна і маю надію, що нас не заведете.

Михаліна Мельник.

ПРОРОЦТВО ГАЙНОГО.

Німецький поет Гайне в однім зі своїх творів, написаних в Парижи в 1842 році, предсказав страшну війну, яку мусять перевести з собою два найбільше цивілізовані народи в Европі. Він говорить там таке:

„Маю на думці Німеччину і Францію. Анґлія, сей великанський морський вуж, завсіди може схоронити ся в гніздо величезних вод; Росію забезпечують просторі землі на схід і сибірські леди. Медвідь півночи і морський вуж є не до знищеня. Одначе ні Німеччина ні Франція не можуть бути зовсім зметені наслідком военної руїни.

„Се буде перший акт сензаційної драми. Другим актом буде европейська революция, а може навіть і сьвітова — завзята боротьба між видідичеными (бідаками) а синами фортуни (богачами). В сій революциї не відіграє ролі ані релігія, ані патріотизм. Для неї вітчиною буде земля, а релігією щасте людства.

„Як скінчить ся та страшна драма?

„Наступлять часи страшного здичіня і пророк, який хотів би написати нову Апокаліпсу, мусів би винайти нових потворів яко символів страхітя і насильства. Навіть боги будуть закривати свої облича на вид страшної нужди дітий людства, а може і з обави о свою власну судьбу.

„Будучність воняє страхітєм, якого годі собі уявити. Чути в ній (в будучности) пролив крови і безвпинне терпінє мужів".

THE LAST HOHENZOLLERN.

"War Lord of Europe," vain-glory prodigious,
Ruling his serfs by the law of the rod;
Hypocritical, vile, inhumane, sacrilegious,
Boasting himself as the equal of God.

Gone is his pride and his much-vaunted "Kultur",
"Kultur" embracing oppression and strife;
Brain of a demon and heart of a vulture,
Glorying in murder and war to the knife.

Visaged like Satan, like Satan a schemer,
Schooling his people to murder and hate;
Proud, egotistic, the world-conquest dreamer,
Fitting descendant of Frederick the Great.

Heart void of all that is noble and glorious,
Soul withered dry as the arm by his side;
Mind that is warped prates of armies victorious,
All but his coarse, carnal body has died.

Had he a soul then his foul deeds would daunt him,
Women and children his vandals have slain;
Ghosts of his victims will rise up and haunt him—
Belgium and Serbia and Alsace-Lorraine.

EDWARD B. SEYMOUR.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаємо.)

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з виробленим теноровим голосом, пошукує посади при гр.-кат. парохії. Єсьм вишколений діріґент з американської школи і можу відповідно виповняти свої обовязки. Можу вести парохіяльну школу, уладжувати представленя і концерти і уділювати лекцій на пяні. Походжу з села Пониковиця мала, п. Броди, Галичина, маю літ 28, нежонатий. Всі зголошеня прошу слати на адресу: PAUL GAZDUN, 409 E. 6th Street, New York, N. Y. 84-86

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ з гарним теноровим голосом може обняти посаду при Гр.-Кат. Церкві від дня 20-го липня с. р. Посідає всі вимагані кваліфікації яко дяко учитель, і сповнити-ме свої обовязки чесно і точно. Ласкаві зголошеня слати на адресу: P. Y. DIAKOUCHYTEL, c/o „Svoboda", 83 Grand St. Jersey City, N. J. 82-84

Пошукую своїх **КРАЯНІВ ТА ЗНАКОМИХ** з села Зуличного, повіт Дрогобич, Галичина. Для спільного порозуміня зволять зголосити ся до: MICHAEL YABLONSKI, 2014 N. 10th St., Sheboygan, Wis. 82-84

Пошукую свою сестру **АННУ КОВАЛЬЧУК,** замужна **ПЕТРИНЕЦЬ,** родом з Жирави, повіт Жидачів, Галичина. Впослідне перебувала в Ню Йорку, під ч. 285 Евеня А. Хто би про неї знав, або вона сама, зволить зголосити ся до: M. KOWALCHUK, 1948 Grand Ave., Chicago, Ill. 82-84

ПОШУКУЮ середного віку женщину, яка би занялась вихованєм моїх двох дітий, і мала нагляд над хатою. Ласкаві зголошеня з вимаганими услівями прошу слати листовно, або зголошувати ся лично до: MICHAEL STYSLEY, 623 East 13th Street, New York, N. Y. 84-86

Пошукую свого краяна **РОМАНА ТИЛИЧКОНА,** з села Тисьмениці, повіт Товмач, Галичина. Послідними часами перебував в Дітройт, відтак виїхав в околиці Ню Йорку, Н. Й. Маю до него важну справу. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: WASYL HAWRYSZIW, 59 Delray Ave., Detroit, Mich. 84-86

ПОШУКУЮ двох добрих робітників до **ЧИЩЕНЯ ВІКОН** (віндоклінерів), 8 годин денно, робота стала і при низьких місцях, $35.00 на тиждень. Потребуємо робітників сейчас. За дорогу вернемо. Голоситись до: AMERICAN WINDOW CLEANING CO., 720 12th St., N. W., Washington, D. C. 83-84

Пошукую свого дідуся **МИХАЙЛА ФІГУРКУ,** з міста Большовець, повіт Рогатин, Галичина. Хто би про него знав, або Ви самі Дідуню, прошу зголосити ся до: TEKLA YANUSZ, 20 Cumberland St., Rochester, N. Y. 82-84

Пошукую свою сестру тіточну **НАСТУНЮ ІЖАК,** з села Нова Гребля, повіт Підгайці, Галичина. Хто би про неї знав, або Ти сама Настуню, прошу зголосити ся до: MARIA BINDAS, 187 Co. House, East Hammond, Ind. 82-84

Пошукую своєї сестри **АННИ СТИРАНКИ,** родом з села Божебичі, повіт Перемишль, про котру не маю вісти вже через 6 літ. Родичі наші вже не жиють. Хто би про ню знав або вона сама, прошу зголоситись на мою понизшу адресу, а дістане $5.00 нагороди. JOHN STYRANKA, 810 Bottonwood St., So. Bethlehem, Pa. 84-6

ДВА І ПІВ АКРА ЗЕМЛІ з бонгалов (10x16), вчасти залісена, 15 мінут зелізницею з Перт Амбой, продасть з приватної руки і з власною втратою за ціну $400.00; $100.00 згори, а решта на малі сплати. Голоситись до: ANSA, c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 82—

На продаж **ГРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ** в околиці українсько-польській. Добре місце до зроблення троший. Інтерес від 15 літ на місци. Адреса: STEPHEN KREDENS, 12057 So. Halsted St., West Pullman, Chicago, Ill. 80-85

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Забороняють затрудняти чужинців.

Міська рада в Авфора, Іллінойс, заборонила всім фабрикам в місті затрудняти таких робітників, котрі в часї праці не вміють покористувати ся англійською мовою. Се зроблено тому, що англійську мову признано одинокою розговірною мовою у фабриках.

Домаганя углекопів.

Майнери в околиці Скрентону, в Пенсильванії, члени відділу ч. 1, збирають ся слідуючого тижня на наради і мають поставити компаніям нові домаганя. В якій формі і які будуть ті домаганя, покищо не знати, однак між иншим углекопи будуть домагати ся 6 годин денної праці і около 30% підвишки платнї.

Закон про денне сьвітло не змінений.

Закон про щаджене денного сьвітла, після котрого в цілім краю посунено вказівку на годиннику о одну годину наперед, буде дальше правосильним до неозначеного часу. Що більше, доки парламент не починав в тій справі жадної акції, доти закон обовязував лише від марта до жовтня 1919. Тепер жеж, коли президент відмовив ся підписати ухвалу парляменту, аби закон про щаджене денного сьвітла уневажнити, сей закон буде правосильним до неозначеного часу. Противники сього закона хотіли постарати ся, аби парлямент уневажнив сей закон проти волї президента. Однак при другім голосованю сього не дало ся довершити, бо низша палата голосувала 247 голосами за, а 135 проти уневажненя, а до такої акції треба дві треті части голосів. За уневажненем закона голосували посли з великих міст і фабричних округів, а проти уневажненя голосували посли з господарських округів. Фармери не хочуть уневажненя сього закона. Кажуть, що парлямент не буде вже робити жадного стараня, аби сей закон позбавити сили. — Як звісно, систему щадженя денного сьвітла введено в Злуч. Державах підчас війни. Полягає вона на тім, що в марті кождого року прискорюєть ся день о одну годину, а до нормального часу повертаєть ся в жовтни. На тій одній годині користають богато фабриканти і фармери, котрі зуживають меньше штучного сьвітла. Сьому законови противлять ся головно ґазові і електричні компанії, котрим сей закон виходить на шкоду.

Большевицька відвага.

(Специяльно для „Свободи").

Провідником большевиків у Бінґгемтоні є Гриць Сорока. Йому то недавно лучила ся така немила пригода, яка дуже осьмішила Сороку, яко провідника, в очах його рядовиків. Говорив Сорока на большевицьких зборах і завзивав усіх присутних до витривалости у боротьбі за большевицьку „ідею". — Я, казав Сорока, за правву і в огонь пійду. За большевицьку ідею я не бою ся посидїти і в арешті. — По зборах хтось шепнув Сороці в ухо, що за ним слідить поліція. Се зробило погане вражінє на Сороку. Він ходив збентежений весь час, аж доки в кілька днїв по тих зборах се збентежене не перемінило ся таки в дійсний страх. Стало ся таке, що Сорока буде памятати той день ціле житє. Він вийшов собі спокійно з мешканя на улицю і побачив нараз поліцая, котрий скорим кроком зближав ся до нього. Сейчас завернув Сорока з улиці і скоро подав ся до хати. Поздіймав зараз зі стіни свого мешканя фотоґрафії Леніна і Троцького, завинув їх в червону фану і встромив під сінник, а сам сховав ся до пивниці. Господиню просив, аби казала поліцаєви, що його нема дома. Се стало ся в одній мінутї, але Сорока пересидів в пивници около пів години, мимо того, що поліцай не мав і гадки арештувати його... Се, розуміє ся, геройство і відвага. Декотрі товариші Сороки признають йому монополь на відвагу, бо він за большевицьку „ідею" не боїть ся ховатись і пів години в пивници...

Почтовий рух з Німеччиною почав ся.

Дня 15. липня міністер почт оповістив, що почтовий рух з Німеччиною вже почав ся. Листи і ґазети можна посилати до Німеччини, як і перед війною. З огляду однак, що безпосередного получення корабельного з Німеччиною ще нема, посилки будуть іти через Голяндію і Данію. — Каблева спілка „Вестерн Юніон" оповістила, що принимає телеграми до Німеччини, але лише в англійській або французькій мові.

Президент приняв нову систему приниманя послів на авдієнцію.

Секретар президента Вілсона оповістив, що президент приняв нову систему приниманя послів парляменту на авдієнцію. На основі нової системи посол, котрий хоче мати авдієнцію у президента, не потребує назначувати час авдієнції наперед, лише має йти впрост до Білого Дому, між 10 і 12 годиною перед полуднем, і коли президент не є перешкоджений авдієнцією з киминшим, — того посла сейчас принимаєть ся на послухане. Ся зміна зробила добре вражінє в парляментарних кругах, бо відтепер посли будуть мати більше нагоди поговорити частійше з президентом.

Лакімство є гріхом.

В християнській релиґії говорить ся, що лакімство є гріхом. І про се переконав ся наглядно Джордж Йоахим, з Трентон, Н. Дж., коли стратив аж 1.000 долярів. Джордж сидів в парку, коли до нього прийшли два мущини і шепнули йому на ухо, аби позичив їм пару центів, або купив собі у них мішок золота. Подорожні представили ся, що вони працювали в копальни золота в Мексику і набрали собі трохи сього богатства підземного. Один з них мав мішочок „золота". Джордж глянув до мішочка і дуже йому сподобав ся товар. Він скоро скочив до банку, витягнув 1.000 долярів і заплатив за золото. Колиж опісля пішов продавати його, переконав ся тоді, що куплений товар є ніщо инше, лише позолочені камінцї, які не вартали навіть 50 долярів.

Цікаве подруже.

В Джерзи Сіти оженив ся минувшого тижня 60-лїтний Фред Смідт зі своєю невісткою, 32-лїтною Еммою Смідт. Жінка Фреда померла 15. січня 1917 р., а чоловік Емми, син Фреда Смідта, помер 30. грудня 1916 року.

Кіт оповістив про смерть своєї господинї.

В намірі рабунку якісь два мущини напали минувшого понеділка на мешканє Людвика Кухарского, 113 Стентон улиці, Ню Йорк, і убили його жінку, забираючи зі собою 100-доляровий бонд, 500 рублїв і 250 долярів квотою, два золоті годинники і банкові книжки на 2.500 долярів і 500 рублїв. Про убийство Кухарскої довідала ся сусідка Марія Ліпчук при помочи кота, котрий почав жалібно мявкати тоді, як його господиня лежала нежива на підлозі.

Арештованя шинкарів.

В Скрентон, Пенсильванія, арештовано Мартина Мушку, шинкаря, котрий продавав людям горівку. — За тусаму провину арештовано у Філядельфії Юрка Кутру, котрий має коршму на розі улиць Другої і Тоскер. Останного випущено на волю за кавцією 1.000 долярів. Кутру зловив на злочині перебраний в цивільну одіж поліцай, котрому Кутра продав чарку горівки.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Сухоти в французькій армії.

Підчас дискусії у французькім сенаті заявлено, що протягом війни померло 25.000 французьких жовнірів на сухоти, а 120.000 увільнено від служби через сю недугу.

Церковні справи в Німеччині в руках ради трох.

Правительство німецької републики постановило перевести реформу церкви в Німеччині і в тій цїли покликало до житя раду трох. Два члени сеї ради належать до социялїстичної партії. Рада має виготовити плян відлученя церкви від держави.

Новий закон про супруже в Анґлії.

В Анґлії ухвалено новий закон про супруже, який каже, що вдовець може оженити ся з сестрою своєї покійної жінки, але вдова не може вийти заміж за брата свого покійного мужа.

Друкарський страйк в Швайцарії.

Всі друкарі в Швайцарії вийшли на страйк, через що ніодна газета не появила ся минувшого понеділка. Друкарі домагають ся 42-годинного тижня праці.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

В. П., Джерзи Сіти, Н. Дж. — Вам вільно купити собі поле або дім і заінтабулювати на власне імя, хоч Ви не є горожанином. Горожанські папери тепер видають. Коли Ви в справі других паперів зробили вже всї формальности, то сподївайте ся вдоволяючої відповіди з Вашінґтону.